

prima instanță: N. Arabadji
instanța de apel: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

dosarul nr. 3ra-681/18

ÎNCHEIERE

6 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Serviciul Fiscal de Stat

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Moldovagaz” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu privire la anularea parțială a deciziei

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017 prin care a fost respins apelul declarat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 21 septembrie 2016, prin care a fost admisă acțiunea

constată:

La 19 noiembrie 2014, SA „Moldovagaz” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu privire la anularea parțială a deciziei.

În motivarea acțiunii a invocat că în baza deciziei privind inițierea controlului nr. 4393 din 12 mai 2014, de către inspectorii IFPS a fost efectuat un control fiscal prin metoda verificării totale privind respectarea legislației fiscale de către SA „Moldovagaz” pentru perioada 1 ianuarie 2010 – 31 martie 2014.

Relatează că în urma controlului efectuat, în actul de control nr. 5-668268 din 6 iunie 2014 a fost reflectat că SA „Moldovagaz” pentru perioada fiscală martie 2014 nu a calculat suma mijloacelor în mărime de 4 dolari SUA pentru 1000 m³, incluse în tariful la gazele naturale, încasate prin metoda de casă, aferente livrărilor de gaze naturale efectuate în perioada anilor 1999 - 2012, în cadrul controlului fiind stabilită o datorie pentru luna martie în mărime de 350884 lei.

De asemenea, în actul de control a fost indicat că SA „Moldovagaz”, contrar prevederilor art. 3 alin. (2) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de

mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, nu a repatriat mijloace bănești transferate în avans în termenul stabilit de legislația în vigoare.

Afirmă că la 25 iulie 2014, SA „Moldovagaz” a primit decizia IFPS nr. 46 din 25 iulie 2014, prin care, conform pct. VI din decizie, SA „Moldovagaz” i-a fost aplicată amenda în sumă de 16449 lei în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, pentru nerepartierea mijloacelor bănești transferate în avans (serviciilor), iar conform pct. VII, SA „Moldovagaz” a fost obligată să calculeze și să achite la bugetul de stat suma de 350884 lei pentru luna martie 2014.

Consideră că decizia IFPS nr. 46 din 25 iulie 2014, în partea prevederilor pct. VI și VII, nu corespunde prevederilor legislației în vigoare.

Referitor la nerespectarea termenilor de repatriere a mijloacelor bănești transferate în avans, menționează că la 12 octombrie 2011, SA „Moldovagaz” în baza contractului ДКФ-357/11 din 14 iunie 2011 și acordului adițional nr. 2 din 16 septembrie 2011, încheiat cu „АГЕНТСТВО ПРЯМЫХ ИНВЕСТИЦИЙ”, a transferat în avans suma de 225335,25 lei (598500 ruble rusești) pentru servicii.

Afirmă că potrivit prevederilor art. 3 alin. (2) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, termenul de repatriere a mijloacelor bănești transferate în avans nerezidenților pentru prestări de servicii se stabilește în contracte, dar nu poate fi mai mult de 2 ani de la data efectuării transferului.

Remarcă că la 31 iulie 2013, SA „Moldovagaz” a înaintat în adresa nerezidentului scrisoarea cu nr. 01/2-3420, în care a făcut referire la restricțiile legale referitor la repatrierea mijloacelor valutare transferate în avans și a solicitat stingerea sumei datoriei formate.

Ulterior, la 23 decembrie 2013, a fost semnat actul nr. 6 privind primirea/predarea serviciilor în sumă de 598500 ruble rusești, prin ce a fost repatriată suma transferată în avans.

Astfel, SA „Moldovagaz” a întreprins toate acțiunile necesare pentru a asigura repatrierea mijloacelor bănești transferate în avans, repatrierea fiind efectuată prin semnarea actului nr. 6 din 23 decembrie 2013.

Referitor la calcularea și achitarea în buget a sumei de 350884 lei, relevă că atât în actul de control, cât și în decizia adoptată, IFPS face referire la faptul că SA „Moldovagaz” conform prevederilor din Legea bugetului de stat pe anul 2009 nr. 244/2008, Legea bugetului de stat pe anul 2010 nr. 133/2009, Legea bugetului de stat pe anul 2011 nr. 52/2011 și Legea bugetului de stat pe anul 2012 nr. 282/2011, urma să calculeze și să achite la buget mijloace bănești în mărime de 4 dolari SUA pentru 1000 m³, incluse în tariful la gazele naturale, destinate recuperării cheltuielilor bugetului de stat suportate de răscumpărarea cambiilor emise de Guvernul Republicii Moldova, la clasificarea bugetară 122/39 „venit

inclus în tariful gazelor naturale pentru răscumpărarea cambiilor” pentru perioada 2009 - 2012.

Astfel, pentru perioada anilor 2009 - 2012, SA „Moldovagaz”, conform prevederilor din Legea bugetului de stat pentru fiecare an în parte, a calculat și a achitat obligația menționată din volumul gazelor naturale livrate, obligația SA „Moldovagaz” de a calcula și a achita sumele respective fiind stabilită expres în Legea bugetului de stat pentru fiecare an în parte.

Susține că potrivit prevederilor art. 17 din Legea bugetului de stat pe anul 2009, la aprobarea și aplicarea tarifului pentru gazele naturale, în acesta se includ 4 dolari SUA pentru 1000 m³, mijloacele respective fiind destinate recuperării cheltuielilor bugetului de stat suportate la răscumpărarea cambiilor emise de Guvernul Republicii Moldova pentru SA „Gazprom” din Federația Rusă, iar mijloacele menționate la alin. (1), încasate prin metoda de casă, se transferă de către SA „Moldova - Gaz” la bugetul de stat, lunar, cel târziu la data de 20 a lunii imediat următoare lunii de gestiune.

Evidențiază că pentru anul 2013 a fost achitată obligația menționată din încasările pentru gazele naturale livrate în perioadele anterioare (1999 - 2012).

Menționează că în anul 2013, SA „Moldovagaz” a prezentat rapoarte privind veniturile obținute în urma includerii, în perioada anilor 1999 - 2012, în tariful la gazele naturale a mijloacelor destinate recuperării cheltuielilor bugetului de stat suportate la răscumpărarea cambiilor emise de Guvernul RM pentru SA „Gazprom” din Federația Rusă, în conformitate cu prevederile art. 13 din Legea bugetului de stat pe anul 2013, achitând la buget 16,5 mln. dolari SUA.

Relevă că Legea bugetului de stat pentru anul 2014 nr. 339/2013 nu conține asemenea reglementari, care ar prevedea necesitatea calculării și achitării sumelor respective.

Indică că spre deosebire de anii precedenți, Legea bugetului de stat pe anul 2014 nu conține nicio clauză referitor la calcularea și achitarea la buget a mijloacelor destinate recuperării cheltuielilor bugetului de stat suportate la răscumpărarea cambiilor emise de Guvernul Republicii Moldova.

Subliniază că prin scrisoarea Ministrului Finanțelor al RM nr. 06/3-03/1174 din 22 decembrie 2012, Ministerul Finanțelor al RM a adus la cunoștința mai multor instituții de stat despre faptul că în Legea bugetului de stat pentru anul 2013 nu se conțin prevederi privind includerea în tariful pentru gazele naturale a 4 dolari SUA pentru 1000 m³, deoarece suma destinată răscumpărării cambiilor de stat va fi recuperată.

Având în vedere prevederile art. 4 din Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr. 847/1996, anul bugetar pe teritoriul Republicii Moldova începe la 1 ianuarie și se termină la 31 decembrie ale fiecărui an, iar potrivit prevederilor art. 13¹, care stabilește principiul anuității, veniturile și cheltuielile bugetare sunt aprobate prin lege pentru o perioadă de un an bugetar.

Prin urmare, prevederile din Legile bugetului de stat din anii precedenți nu se pot răsfrânge și asupra anului 2014 și nu pot servi drept temei legal pentru

calculul și achitarea taxelor respective. De asemenea, mijloacele destinate recuperării cheltuielilor bugetului de stat suportate la răscumpărarea cambiilor emise de Guvernul Republicii Moldova, calculate în actul de control fiscal pentru anul 2014, nu pot fi supuse administrării fiscale, dat fiind faptul că nu sunt specificate în lista impozitelor și taxelor conform art. 6 Cod fiscal.

Reiterează că deși în decizie este indicat că argumentele aduse de către SA „Moldovagaz” nu sunt întemeiate și nu pot servi drept temei pentru absolvirea de răspundere pentru încălcarea legislației fiscale, nici în actul de control, nici în decizie pârâtul nu face nicio referire la actele normative încălcate de către SA „Moldovagaz” prin necalcularea și neachitarea la buget a taxei respective.

Menționează că contrar prevederilor art. 248 Cod fiscal, în pct. VII din decizia nr. 46 din 25 iulie 2014 este indicat că întreprinderea urmează să calculeze și să achite la bugetul de stat taxa menționată, fără a indica expres suma și fără a face vreo referire la actul normativ care prevede obligația în cauză.

Relatează că la 20 august 2014, SA „Moldovagaz” a depus contestație asupra deciziei IFPS nr. 46 din 25 iulie 2014.

La 20 octombrie 2014, în adresa SA „Moldovagaz” a parvenit decizia IFPS nr. 327 din 16 octombrie 2014, prin care a fost respinsă contestația SA „Moldovagaz”.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 216 alin. Alin. (6), 248 Cod fiscal, art. 16, 17, 21, 25, 26 din Legea contenciosului administrativ, art. 166,168 CPC.

Solicită admiterea acțiunii și anularea parțială a deciziei IFPS nr. 46 din 25 iulie 2014, în partea pct. VI și VII, care nu corespund prevederilor legislației în vigoare.

La 26 aprilie 2016, SA „Moldovagaz” a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat admiterea acesteia și anularea deciziei IFPS nr. 46 din 25 iulie 2014, în partea care nu corespunde prevederilor legislației în vigoare, în partea pct. VI, prin care SA „Moldovagaz” i-a fost aplicată amenda în mărime de 16449 lei și în partea pct. I și VII prin care SA „Moldovagaz” a fost obligată să calculeze și să achite la bugetul de stat suma de 350884 lei pentru perioada fiscală martie 2014.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 21 septembrie 2016 a fost admisă acțiunea, anulate pct. I, VI și VII din decizia șefului adjunct al IFPS Gheorghe Cojocari nr. 46 din 25 iulie 2014 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de către SA „Moldovagaz”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017 a fost respins apelul declarat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și menținută hotărârea primei instanțe.

La 1 martie 2018, Serviciul Fiscal de Stat a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de SA „Moldovagaz” să fie respinsă integral.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârea primei instanțe și cu decizia instanței de apel, considerându-le ca fiind emise cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept și circumstanțelor pricinii.

Menționează că, în speță, termenul de repatriere expiră la 12 octombrie 2013, iar scrisoarea este înaintată anterior, la 31 iulie 2013.

Remarcă că pentru a fi calificată drept înaintare de pretenții potrivit prevederilor art. 5 alin. (7) lit. b) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe, pretenția urma a fi prezentată în termen de 3 luni începând cu data de 12 octombrie 2013.

Obiectează că intimatul nu a probat faptul că în termen de 3 luni de la expirarea termenului de repatriere a înaintat pretenții partenerului extern, pentru ca instanțele de judecată ierarhic inferioare să aprecieze ca fiind ilegală decizia IFPS nr. 46 din 25 iulie 2014 în partea aplicării amenzii pentru nerespectarea termenului de repatriere a mijloacelor bănești.

Consideră că instanța eronat a apreciat în speță atât prevederile legale (art. 5 alin. (7) lit. b) din Legea cu privire la reglementarea repatrierii de mijloace bănești, mărfuri și servicii provenite din tranzacțiile economice externe), cât și proba ce se referă la caz (scrisoarea nr. 01/2-3420 din 31 iulie 2013).

Remarcă că prima instanță și instanța de apel nu au examinat complex și multiaspectual circumstanțele cauzei.

La 17 mai 2018, SA „Moldovagaz” a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea recursului declarat de Serviciul Fiscal de Stat ca fiind inadmisibil.

Examinând argumentele recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat ca inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 CPC.

Conform art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat urmează a fi considerat inadmisibil din motiv că este depus cu omiterea termenului de declarare.

Astfel, după cum denotă actele cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău din contestată cu recurs de către Serviciul Fiscal de Stat (succesorul în drepturi al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat), prin care a fost respins apelul declarat de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 21 septembrie 2016, a fost emisă și pronunțată la

13 iunie 2017, în prezența reprezentantului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Nedelea Valeria în baza procurii nr. 38 din 28 septembrie 2016, fapt ce se oglindește direct din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 13 iunie 2017 (f. d. 167).

Tot din materialele cauzei rezultă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost expediată în adresa părților, inclusiv și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, la 8 august 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 181).

Cu toate acestea, recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, a fost depus de către Serviciul Fiscal de Stat (succesorul în drepturi al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat), numai la 1 martie 2018, adică peste un termen de 9 luni, prin urmare cu omiterea excesivă a termenului de 2 luni, prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC.

Pe cale de consecință se va menționa că potrivit alin. (2) art. 434 CPC, termenul de 2 luni de declarare a recursului, este unul de decădere și nu poate fi restabilit, acesta urmând a fi respectat întocmai de către recurent.

Astfel, respectivele constatări indică la netemeinicia argumentului recurentului precum că a făcut cunoștință cu decizia integrală a Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017 numai la data de 23 februarie 2018.

Or, în acest aspect se va nota că, Serviciul Fiscal de Stat, fiind cel interesat în soluționarea prezentului litigiu, avea obligația de a întreprinde măsurile necesare de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt, însă, ignorat de ultimul, ce a generat omiterea termenului de declarare a recursului.

La acest segment se va reitera că o astfel de soluție este compatibilă și cu respectarea standardelor inserate în Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 3 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recurentul a depus cererea de recurs cu omiterea evidentă a termenului de declarare a recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că în temeiul art. 433 lit. b) CPC, recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. b), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Luiza Gafton